

23. februar 2004

Servicefællesskabet for Geodata
Bestyrelsen
Højbro Plads 4
1200 København K

FULS – bemærkninger til FOT-projektet og afrapporteringen af Førstegangsprøven.

FULS har gennem længere tid deltaget i arbejdet i Grundkortudvalget, som netop har færdiggjort konklusionsrapporten vedrørende Førstegangsprøven. I Førstegangsprøven har man undersøgt økonomi og muligheder for produktion af 5 objektgrupper, som har været peget på som FOT-kandidater.

Ledningsejerne har i konklusionsrapporten fået indføjet en kort passus om ønsker til antallet af FOT-objekter og at der bør kigges nøjere på ambitionsniveauet, som FULS finder har været for højt og urealistisk. Det er FULS vurdering at man bør vælge et ambitionsniveau, som ikke medfører en stor investering. FULS ønsker med nedennævnte bemærkninger at uddybe FULS synspunkter.

Undersøgelserne vedr. FOT og gennemførelsen af førstegangsprøven har gjort det klart, at der vil være en økonomisk gevinst ved at etablere et samarbejde mellem de tekniske kortværker og TOP10DK i forbindelse med ajourføring af bygningstemaet og vejmidttemaet. Bygningstemaet tegner sig for 66% af den beregnede mulige besparelse ved FOT og trafikgruppen (vejmidter) tegner sig for 26% af den beregnede mulige besparelse ved FOT.

Der er ikke i ajourføringen besparelspotentiale vedrørende hydrogruppen (vandløb og søer), kyst og den administrative gruppe.

Økonomiberegningerne viser, at der er engangsomkostninger på mellem 50 og 85 mill. kr., hvis man etablerer alle 5 objektgrupper som FOT-objekter, og der er endda ikke i beløbene regnet med omkostninger til geokodning af bygninger, omkostninger til administrative opgaver ved ændring af eksisterende aftaler med brugerne af kort og omkostninger til forrentning af etableringsomkostningen. Tilbagebetalingstiden for investeringen er for lang i forhold til det FULS finder acceptabelt. Det er særlig problematisk med så lang tilbagebetalingstid på kortområdet, hvor teknologi og administrative procedurer er i hastig forandring.

Brugerundersøgelsen, som er gennemført i forbindelse med førstegangsprøven viser, at man ikke får bedre kortværker ved at etablere FOT. Der er altså næppe kortbrugere, som vil betale "ekstra" for FOT-kortværker.

Der er ikke lavet en opgørelse over, hvordan omkostningerne ved etablering fordeler sig på de fem mulige FOT-objektgrupper, men der er ingen tvivl om, at etablering og drift af hydrogruppen (vandløbsmidter og søer) er meget problematisk og dyr, da der især i de tekniske kortværker er et omfattende redigeringsarbejde med at få tilgrænsende hegn, brugsgrænser m.v. til at passe med evt. nye FOT-vandløbsmidter. Samtidig kan der være betydelig tvivl, om der er vilje og økonomi til at omlægge eksisterende vandløbsinformationer til en evt. ny FOT-vandløbsmidte. Det kunne med en objektorienteret tankegang være nærliggende blot at samle eksisterende vandløbsdata i et nyt landsdækkende GIS-tema og undlade en dyr tilpasning til to kortværker.

Da der er et betydeligt besparelspotentiale ved et ajourføringssamarbejde mellem de tekniske kortværker og TOP10DK vedrørende bygninger og vejmidter, er det nærliggende at etablere et samarbejde kun om disse to objektgrupper og gennemføre etableringen på en måde, som ikke indebærer den store investering. FULS skønner, at en ukompliceret, billig model kan gennemføres med god økonomi, i modsætning til den komplicerede model, der foreslås i rapporten.

Den forenklede model:

I modsætning til rapportens komplicerede model, er dgangspunktet for den forenklede model, at man i særlig høj grad genbruger data, som er registreret ud fra de eksisterende kortstandarder, frem for at opfinde en helt ny standard, som medfører, at de mange eksisterende registreringer skal omarbejdes.

Der findes alle rede i dag i de tekniske kortværker et detaljeret bygningstema, som ajourføres hyppigere end i TOP10DK, og det er oplagt at lave aftale om genbrug af disse data. Dataene kan i generaliseret form indgå i TOP10DK, og der er efter de opstillede beregninger en besparelse ved ajourføring af TOP10DK på 3,5 mio. kr. pr år, - og mere, hvis man værdisætter, at ajourføringstakten i de tekniske kortværker er bedre end de 5 år, som i dag er gældende for TOP10DK. Ved fremtidige ajourføringer kan man evt. justere på specifikationer for de nyregistrerede elementer, hvis der skulle vise sig behov for det.

Vedrørende vejmidter findes der dels vejmidterne i TOP10DK, dels vejmidterne, som er samlet i Dansk Adresse- og Vejdatabase (DAV), som benyttes i næsten alle bilnavigationssystemer, af KRAK og af de fleste kommuner. Man har således mindst to anvendelige og gennemtestede vejdata-baser, som man kan anvende alle rede nu, og som kan udbygges med yderligere informationer efter behov.

Ved at satse på bedre udnyttelse af de udmærkede datasamlinger, som alle rede findes, kan man opnå besparelser i samme størrelse som er beregnet at kunne opnås med den avancerede FOT-model, men man undgår de meget store etableringsomkostninger.

Man vil samtidig kunne få ajourføringsbesparelsen væsentlig hurtigere, hvis man ikke skal afvente en central produktionsproces, som forventes at strække sig over 5 år fra igangsætningen.

Etableringen af en samlet bygningsdatabase vurderes at kunne gennemføres på få måneder.

Der er bred opbakning til den forenklede model, idet de tekniske kortejere for mere end 80% af Danmarks areal på forhånd har givet tilsagn om at ville deltage i en sådan løsning.

Geokodning af bygninger.

I forsøgsprojektet har det været en del af FOT-procedurene, at bygninger, som er ændret, eller som er nye ved ajourføringen, er blevet geokodet. Der er i alt geokodet 5.000 bygninger. Hvis man beregner de samlede geokodningsomkostninger ud fra omkostningerne i førstegangsproduktionen, vil en geokodning af alle landets bygninger koste mere end 100 mio. kr. Omkostningen er ikke medtaget i økonomiberegningerne for FOT.

Det er FULS opfattelse, at geokodning ikke skal gennemføres som en del af FOT-projektet, fordi det vil komplicere, fordyre og forsinke FOT-projektet i en sådan grad, at der kan opstå tvivl om rentabiliteten.

Derimod, kan geokodning køres som et par alle It projekt.

Organisering.

Den forenklede model giver - ud over den gode økonomi - også fordele i form af større fleksibilitet til valg af ajourføringsmetoder og frekvenser i lokalområderne/regionerne, mens den avancerede FOT-model kun vanskeligt kan realiseres, uden at der etableres én relativ stor organisation, som skal aktiveres ved enhver form for ajourføring. Ved den forenklede model kan der fokuseres på de lokale brugeres behov, dog naturligvis med overholdelse af aftaler om minimumsstandard og minimumsfrekvens.

Det er ledningsejernes opfattelse, at det videre arbejde skal fokusere på de regionale kortsamarbejder, og at brugerne skal have indflydelse i forhold til den økonomiske andel, de bidrager med. Sammenhæng mellem indflydelse og det økonomiske bidrag er en vigtig forudsætning for en ansvarlig og realisabel udvikling på kortområdet. Det lokale engagement, fleksibiliteten og muligheden for afprøvning af nye metoder, vil være afgørende for, at der fortsat kan være dynamik og udvikling på kortområdet i Danmark.

FULS deltager gerne som aktiv medspiller i de videre bestræbelser på at sikre bedst mulig udnyttelse af de ressourcer, som skal anvendes på geodataområdet.

Jesper V. Kristensen

Formand for FULS' faggruppe vedr. ledningsregistrering